

SEZĂTORIA

Revistă pentru literatură și tradițiuni populare

DIRECTOR: ARTUR GOROVEI

Membri fondatori: **N. Vasiliu**, învățător, Crucea-Broșteni; **C. Ravilescu**,
inv. Mădeiu; **T. Daniilescu**, inv. Farcuș; **M. Lupeșcu**, inv. Broșteni.

Anul I.

1 Aprilie 1892

No. 2.

Obiceiū la luatul miresei

Cind merge mirele cu nuntași să ia mireasa, nu i se dă drumu în ogradă așa cu ușurință. In gardul de la poartă e pusă, într-o prăjină, o cămeșă implută cu fin, făcută în chip de babă. In fruntea nuntașilor ies cîți-va vînători cu arme încărcate, silindu-se cu loviturile spre a da jos acelu matahală. In acest timp la poartă ă un fel de luptă; nuntași miresei țin de zăvoare (poarta la ei constă din doi stâlpi dăltuiți, în care se vîră cu capetele pari de brad, formînd cea ce se zice zăvoare) și ai mirelui de afară trag; așa fel pînă nu-î biruesc, nu intră.

Intrați în casă, stau toți cu căciulele pe cap. Un vătăjel (In alte părți numit vornicel) ia în mîna biciul mirelui, care de obicei stă pe masă, spune la ce aū venit și strigă: »Po-rușnici de casă, răspunsul să ne iasă» ! Alți vătăjei din partea miresei, aduc două străchini goale, una cu gura în jos peste cealaltă, pune dinaintea mirelui și zice: » poftim, luați și ospatați ». — Din partea mirelui răspund: »tinărul nostru imparat ă cinstit și ospatat». Tot așa se urmează de mai multe ori între vătăjei, cari de obicei se pun din cei mai guriși.

Cînd îi aproape să scoată mireasa din cameră unde o gătesc, spre a o aduce mirelui, aduc mai întâi o babă, ori un băiet acoperit pe cap, de amăgesc mirele.

Toți din partea mirelui, strigă: nu ne trebuie, îi plătim să se ducă. Mirele scoate bani de le plătește, apoi ia armele încarcate și pușcă afară pe fereasta din fundul casei, care stă deschisă în tot timpul acesta macar să crăpe lemnele de frig.— Cu plata și pușcatu de trei ori pe fereastă, urmează mirele de cîte ori să repetă amăgișagul.

Intr-un tîrziu aduce tata pe fica sa de mîină, o duce lîngă mire și după ce-l mustră că poate a fi rău cu dînsa, a bate-o, nu i-a fi dragă, să se uite bine ce face a-bîa o pune să șează alătura cu el.— De aici înainte se așază la masă. Uitasem— cea mai mare grijă, de la început și pînă la sfîrșitul petrecerei caută să se cinstească cu rachiū din ploște de lemn. N-aū obiceiū a măsura cu pahare, iaū din ploscă. Rachiul îl beū și fert cu zahar, chi per și puțină cafe; acest fel îl pun în pahare ca să-l poată lua încă ferbinte. Cel care cinstește pe altul, ține modă nestrămutată de a lua el întâiū. În timpul mesei, se dau pahare dulci cînd dă din partea miresei un prosop lung, care prinde de gît pe un barbat cap de familie, îi caut niște pretexte în glumă, îl ține de prosop, așa că trebuie să fie iute de mîină și gură acel care ia căci îl tot scutur de gît cînd vrea să bea.

Rădicîndu-se de la masă, ies afară cu toții și tinerii iau iertaciune de la părinții fetei astfel: în mijlocul ogrăzii pun un scaun pe care staū părinții, și tinerii îngenunchează picioarele lor pe niște plocăzi. Unu rostește cu glas tare iertăciunea, spunînd scōpul venirei lor, cere blagoslovenia părinților asupra tinerilor. Din acest timp tinerii se țin o naframă amîndoi, pînă se termină nunta. Dacă se întîmplă că de la casa miresei nu-i drum de trăsură, nuntașii merg pe călări; fie babă, fată, barbat . . . toți merg pe întrecută

calari pe cai mici muntenești, șezând cei mai mulți pe tar-
nița goală, mai puținii cari pun vre-o plocadă în locul pe-
rinei; căci la Dorneni nu se văd perini în casă, ci ei dorm
cu capu pe un suman sau cojoc. Mai auzi tot din fugă, țiuitul
cimpoiului. Se mai zabăvesc ici colea cite doi trei cu plos-
ca, ș-apoi iar la fugă. Unii îndeamnă p: cimpoieș: »inflă
sedul. mă!»

Jocurile lor la nuntă sînt: un fel pe lăiți cuprinși cu toții
pe după cap, rusașca, moldoveneasca (hora), briul, ungu-
reasca, leșasca, rare ori mărieșul, atitea fiind și la alte
petreceri ale lor.

Șurul-Dornei (Suceava)

S. MIHAILESCU

De cale primară

La săptămăna după nuntă, însurăței se duc la părinții
fetei de li dau prima vizită ca gospodari; această vizita se
chiamă *de cale primară*. Vizita această se face obișnuit
Sîmbătă ori Duminică sara; tinerii îs însoțiți de socrii ne-
vestei, de nași și de alți vecini de ai tinerilor.

Părinții fetei sînt înștiințați din vreme de timpul cînd a-
re să li se ducă băeții de cale primară și să pregătesc de
masă. Une-ori se duc tinerii singuri, însoțiți de vecini și
oamenii bătrîni.

Tinerii duc părinților colaci cari coprind 3 pîni, inchi-
puind cei trei stîlpi, pe care se razămă pămîntul și raiul;
cîți-va colaci, o garafă cu vin, un tulpăn ori o casincă, o
ploscă cu rachiu ș. a. Înainte de a intra în casa socrilor,
însurățelul sloboade 2, 3 focuri și socrii eșind afară primesc
pe dragalașii lor oaspeți cu cuvinte bune și frumoase. Pof-
tiți în casă, unde e întinsă masa, după schimbarea mai mul-
tor vorbe, oaspeții sînt rînduiți la masă, fie-care după cin-
ste și bătrînețe. Persoanele mai simandicoase, printre care-s

socotiți pantalonarii, se așază în capul mesei.

Înainte de a se începe cheful și cinstea cu hurelcă, unul din săteni, descopere colacii care-s așezați pe masa unde stau sătenii, cheamă socrii și le închină colacii zicînd:

Bună vremea, bună vremea
 cinstiți socri;
 iacă se închină fiii dumnevoastră
 și cu cuscrii și toți mesenii
 cu niște colăcei de grîu frumoși
 ca fața lui Hristos,
 și c-o buticică de vin
 să vă fie cheful deplin.
 Da-ți primi și de horelcă
 ca să nu vă fie rău nimică,
 și c-o bîsmăluță de matasă
 pentru fața dumnevoastră aleasă.
 Colăceii îs cam mici
 dar voea li e mare
 asupra fețelor dumnevoastră,
 d-lor să roagă să-i primiți
 și să nu bînuieți
 că de vor trăi
 colăceii îi vor mări.
 De nu credeți
 puneți mîna și vedeți
 de dinșii parte să aveți.

După închinarea colacilor, mesenii se pun pe cinste; plosca fuge din mîna'n mîna și cheful începe. Băutura curge, mîncarea se aduce pe mese și pehlivăniile nu se mai sfirșesc. După masă sătenii se duc pe la casele lor, iar tinerii și socrii rămîn spre a pune capăt tîrgului cu zestrea.

Broșteni (Suceava)

M. LUPESCU

COLACII

Sătenilor cari botează sau cari cunună, li se duc de că-

tră cumătri colacii de botez și de tineri colacii de nuntă. Ducerea colacilor se sărbătorește cu multă curățenie și duh plecat de cătră sătenii. Cei ce nu dau nașilor colacii de botez, cînd mor, sufletul lor e oprit la vămile văzduhului, sau pătimizește cine știe ce greutăți în lumea cealaltă. Cam același lucru se întîmplă și celor ce nu dau colacii de nuntă. Dacă părinții unui copil nu pot da cumătrului colacii de botez, aceștia li lasă cu limbă de moarte să-și dea colacii. Se crede că și părinții copiilor ce nu dau colacii de botez sufer pe ceea lume din astă pricină.

Acest obicei se sărbătorește cam în toate locurile Sîmbătă sara sau Duminică, nu se ține în samă însă adese ori vremea.

Cumătrii sau finii duc cumătrilor ori nașilor cam aceste lucruri: doi, trei colaci mari, sau în locul colacilor se poate duce cîte-va oacă de făină de grîu, o bucată de zahar, strafide, smochine, sapon, o păreche ciuboșele femești, o garafă cu vin, o ploscă cu rachiu, o casîncă, ori tulpan ș. a.

Lucrurile acestea se pun pe o masă, se acopăr și după ce vorba începe și găzdașii își mîntue pregătirile pentru primirea colacașilor, unul din sătenii, descoperind colacii, cheamă pe cumătri ori pe nași și le închină colacii zicînd:

Bună vremea, bună vremea și o băsmăluță de matasă
cumătre Ioane 1) ! pentru fața dumnevoastră
Iacă se închină finii aleasă.

dumnevoastre Colăceii is cam micî,
cu niște colăcei de grîu dar voea li e mare
frumoși asupra feței dumnevoastră,
ca fața lui Hristos, să roagă să-i primiți
și c-o buticică de vin, și să nu bănuți
să vă fie cheful deplin; că de vor trăi
Da-ți primi și de holercă 2) colacii vor mări.
să nu vă fie rău nimică. În dosul colacilor

1) Acolo se spune gradul de înrudire ce are închinătorul colacilor cu gazda.

2) Holerca, horelea sau pliușcă, adică rachiu.

este funia vacilor
și căpăstrul cailor.
In dosul colăceilor
stă funicica vițelilor
și coșarașul meilor.

Unii închinători zic următoarea închinăciune:

Bună vremea, bună vremea
d-lor cumătri mari;
iacă sara a inserat
și noi colăcei ca aceștia n-am
închinat;

iată se arată cumătru dum-
nevoastră
și cu finii dumneavoastră
cu niște colăcei mândri și
frumoși

ca tața lui Hristos,
colăceii is cam mititei,
însă voea li e bună și mare
asupra fețelor dumnevoastre.
Finii și cumătrii de-or trăi
colăceii vor mai mări
și voea dumnevoastră

vor îndeplini.

Dumnevoastră, după cum ați
fost ostenitori

și cheltuitori
poftim fiți buni și primitorii
Poftim de-asupra pe colăcei
o basma mândră de șese lei
la d-lor li-ar fi fost
vremea mai de mult
dar ei nu s-au priceput
ca niște tineri zăluzi;
d-lor ar fi făcut
colacii cât de mari,
da nu au avut grâu la hambar.
Poftim dumnevoastră

De nu credeți
puneți mâna și vedeți
că eu drept nu spun
de cât odată în an.

colacii îi primiți
și la fini ceva le dăruiti;
in dosul colăceilor
coșarașul meilor,
in dosul colacilor
funicica vacilor.

Poftim că mai avem
un butoiu cu vin
ca să vă fie cheful deplin.
Dar fie și de horelcă
să nu vă fie de rău nimică
Vremea a fost s-aducă
acestea mai de mult
dar nu s-au priceput
bună dreptate au avut
c-a trimes carele in jos la
Hirlău

și au fost drumul rău;
a fost drumul grunzuros
și au picat buțile din car jos
și au umplut fundurile un-
ghiurile

și doagele, preloagele
și cercurile, bîlcurile;
a ramas o buticică oloagă
dintr-un fund și o doagă,
am intins mâna
și am luat și eu una,
am venit acasă la cumătri
să o ducem să cinstim
să ne fie la toți chefu deplin.

Cumătrii ori nașii, primind colacii mulțamesc finilor și tuturor colacarilor și li făgăduesc în fața tuturor ori o juncă ori două trei oi și altele.

În urmă toți sătenii se pun la masă și încep a îndruga la verzi și uscate; glumele încep a curge, pîcilelele te fac să rîzi de te ții de pîntece și petrecerea crește din ce în ce: Plosca cu horelcă se golește și altele îi iau locul.

La asemenea petreceri vin nu se prea trece, căci săteanul de munte numai rar cînd cinstește sîngele Domnului; el cu hurelca bate, căci mai îngrabă îl face cu chef și hazliu.

După masă și după ce mesenii s-au chefăluit, colacarii părăsesc pe gazdași ducînd fie-care cu sine veselia și un car cu minciuni.

Cumătrilor și nașilor le pare bine de finii ce au, dacă au semne de buni gospodari, iar finii duc cu ei mîngîierea sufletescă că la vămile văzduhului și pe ceea lume nu vor fi puși la muncă ori opriți în drumul lumei fericite de colacii de botez ori de nuntă.

Braștoni (Suceava)

M. LUPESCU.

Obiceiū la morți

Ca prin mai multe părți se fac șezători în casa mortului pentru a distra pe rudele suparate. În timpul acesta se aduc două sau mai multe buciume de stîna și din timp în timp, es afară din barbați, cari suflînd în acele buciume, scot un buciumat jalnic— sălbatic. La cei mai fruntași, mai ales la tineri, pușcă. De asemenea, unu sau mai mulți cu fluere mari, cîntă jalnic la capul mortului, sau dacă-i vara, la fereasta din dreptul mortului, stînd în picioare pe prispă. Dacă-i flecău saū fată, i se înpodobește un brăduleț mic, cu fire de lînă boită, învălătucînd crengile de cari mai atîrnă și canafi.— Cu toate aceste pompe, parte îngrozitoare, se

conduce mortul pînă la mormînt. Bradul se pune la mormînt lîngă cruce unde rămîne pînă se usucă.

Au nenorocitul obicei, priincios boalelor epidemice, cînd pleacă la biserică și scot cadavrul afară, straele mortului le pun de asupra lui, începînd a lua cîte una și le dau de pomană, alătura cu colac și lumînare.— Din vite caut a da ce-i mai bun popei și la parte din cei lalți cîte o oae saū miel.

Neagra-Șarului [Suceava]

S. MIHAILESCU.

CUCII

La lasatul săcului de postul Paștelui, în unele părți este obiceiul cu baterea alviței care face multă bucurie copiilor. In comunele de pe malul stîng al Dunării, locuite mai cu seamă de Bulgari, este obiceiul să se facă »cucii«, despre cari mi-am propus să vorbesc aci ¹⁾.

Duminică, toată lumea este plină de veselie; bărbații întîlnindu-se pe la cărciume unii cu alții se cinstesc cu cîte un vin zicînd: să se erte; finii se duc pe la nași cu cîte o sticlă cu vin pentru același scop, asemenea și copiii căsătoriți pe la părinți.

După ce s-a însărat bine, flăcăii încep să facă luminație prin sat; leagă de cumpăna puțului cîte o dihoniță de păcură, îi dau foc și apoi lasă găleata în puț ca ast-fel dihonița aprinsă să rămîie suspendată în aer, unde se consumă. Această luminație este numită de locuitori «Uralie».

Acum umblă prin sat în toate părțile, purtînd la spate cîte un clopot mare, toți aceia care a doua zi se vor face cucii; totul se termină după miezul nopții.

Luni încă din zori, se arată cucii; ei sînt flăcăi și oameni

1) In com Ceacu, Jud. Ialomița unde am văzut pentru întăia oară Cucii* cea mai mare parte a comunii o formează Bulgari.

căsătoriți de curînd, fiind imbracați ast-fel: în loc de flanel, cu un brîu roșu bine cusut și strîns peste corp și brațe, în jos cu o fostă albă împrumutată de la vre-o fată, în picioare cu opinci, la spate poartă un clopot mare și în mîna poartă o măciucă sau un instrument de lemn în forma unui unghiu obtus, a cărui coadă, tot de lemn, este ca de un metru de lungă, aceasta este ceea ce numesc ei *chiu-tichiū*, iar în cap poartă o glugă lucrată cu multă iscusința și făcută dintr-o bucată de sarică cusută în forma și de mărimea unei trăiste de cal, fiind acoperită pe de asupra cu hârtie albă sau colorată peste care se face ceva brodaturi cu diferite feluri de lînuri. În dreptul nasului se pune un gît de tîgvă găurit ici și colea, iar în dreptul gurii și al ochilor se lasă cîte o mică răsufătoare. De ambele părți din dreptul urechilor se ficsază în sus două lemne lungi ca de un metru peste care se pun alte 3-4 orizontal, formînd ast-fel un fel de scară. Toate iaū numirea de coarnele glugii și sînt acoperite peste tot cu fulgi și pene, iar în vîrf se pune 3-4 fulgi de cocoș sau vîrf de trestie.

În acest costum se înfățișează cucii dimineață, cînd este imposibil orî-cui de a cunoaște cine se ascunde acolo, de cît numai atunci cînd își ia gluga din cap. Cu cît timpul înaintează, cu atît numărul lor sporește căci la mulți le vine dorința să se facă cucii și ca să atragă atențiunea privitorilor, își pun în cap cîte o glugă fără coarne sau chiar o traistă de cal; alții fără clopot etc. Acela care are costumul mai frumos, clopotul mai mare și brîul mai roșu, este mai admirat.

Prin sat aleargă în toate părțile după oameni, copii, fete etc. și vai de acela care cade prins, căci nu poate scăpa de cît dînd ceva bani sau alt-fel se alege cu ceva trînteală; așa este obiceiul și toți se supun lui. Grupe de copii și oameni fug prin noroiu, sar peste garduri fără să le atingă, cînd îi ia cucii la fugă; unii aleargă după copii și oameni

și alții le ese înainte. Cei sfioși nu părăsesc casa în această zi. Dacă cineva este prins de cucă, ceea ce se întâmplă mai adese ori, cu cât stă mai mult pe gânduri și nu caută să scape mai lesne, cu atât se vede încunjurat de mai mulți, fiind atrași de zgomotul clopotelor.

Pe la jumătatea zilei, cucii lasă din mână instrumentele cu care se arată dimineața și iaș pământul, care este făcut dintr-o neua lungă în vârful căreia se leagă cu un ștreang o opincă pe care o înmoae în noroi și sigilează pe aceia pe care-îi ajunge, și păreții caselor pe unde se află fete, ca să le mai dea de lucru în zilele următoare.

Tot cam în acest timp se formează și jujeul pentru cini, care conduși de instinctul natural se retrag la cîmp în această zi sau se ascund prin locuri anevoe de găsit.

Jujeul se face întocmai ca un leagăn mare, iar în mijloc se fixază o funie îndoită unde se pune cînele și îl învîrtește atîta timp pînă cînd cade singur amețit și de multe ori chiar mort.

Spre seară cucii se grupează câte 30-40 și merg de la o casă la alta, fac horă în curte, iar stăpînul trebuie să le dea 10-20 bani. Aceștia le dau băutură în zilele următoare.

Cînd soarele apune totul se termină; o liniște completă domnește în toate părțile; ciniș nu-și mai îndeplinesc datoria lor de cît peste 2-3 zile, cînd mai uită frica ce le a inspirat ziua cucilor.

Ca credinți ale poporului local despre cucă, se aud următoarele :

Cel ce se face cuc, trebuie să se facă sau de trei ori sau de nouă ori în nouă ani, căci alt-fel se crede că murind se va face diavol.

Fulgii luați de la gluga cucului îi întrebunțează femeile, ca să afume pe cei ce sufer de frică.

Dacă omul sau alt ori-cine nu primește vre o lovitură, de la cucă în această zi, se zice că acela nu va fi sănătos

peste an.

Bătrînii satului pe care i-am întrebat în amintirea cărui fapt se serbează ziua cucilor au răspuns: nu știm nici noi, dar facem așa fiind-că am apucat de la bătrîni.

Tonea (Ialomița)

S. POPESCU

CÎNTECE

18 Sus la vîrful muntelui,
cîntă puiul cucului ;
da acolo cine șede ?

Irina și cu Pîntea.

Irina s-a culcat,
dimineață s-a sculat,
pe ochi negri s-a spalat,
curte nouă a măturat,
cu lacrimi a împrășcat,

și gunoiul l-a dus
unde joacă tinerii,
și sfătuesc bătrînii;
și'napoi că a venit,
și-n curte că a intrat,
și din greu cînd a oftat,
curtea s-a cutremurat.

—Draga tatei, Irinucă,
dimineață te-ai sculat,
pe ochi negri te-ai spalat,
curte nouă ai măturat
și gunoiul l-ai dus
unde joacă tinerii,
și sfātuasc bătrînii.

Și'napoi cînd ai venit,
și din greu cînd ai oftat,
curtea s-a cutremurat.

Da eu cum nu voiū ofta,
că greu tun o ploae vine.

—Draga tatei, Irinucă,

acela nu-i tun de ploae,
ci acela-i tun de turci
vin la tine să te eie;
da eu pe tine, nu te-oiū da
pîn ce capu-n sus mi-a sta.

Nici cuvântu n-a sfârșit,
cîinii de turci au sosit.

Irinuca s-a îndosit.

Ei in casă aū intrat.

—Buna ziua moș bătrîn !

—Hai la masă să prînzim.

—Noi n-am venit să prînzim ;
noi am venit să pețim.

—Da la cine să pețiți ?
că Irina mi-a murit.

—Nu-i moșule de crezut.

—Haide dară la mormînt;

mormîntul v-oiū arăta
c-am ingropat-o pe ea,

la fîntîna mătăsînă
unde-i iarba cea bătrînă.

Ei pe cai a -ncălecat,
și de fugă-aū apucat.

și'napoi că s-aū uitat,
și din gură aū cuvîntat :

—Nu știi soarele-a lucit,
orî Irina s-a ivit.

Ei înapoi că s-a înturnat
pe Irina aū aflat.

și pe cai a încălicat,
și de fugă a apucat.
Irina din gură a cuvîntat :
—Turcilor, păgînilor,
ia lăsați-mă 'nnapoi,
că acasă am uitat
cusutura în fereastră
punga cu galbeni pe masă.
Ș-apoi ea a cuvîntat :
—De cît roabă turcilor
mai bine lac broaștelor,
și mîncare peștilor
soponele fetelor.

* * *

19 Frunză verde lemn uscat,
subt un pom frumos rotat,
ședeă Gruia cu Novac,
și din gură sfătuia :
—Taică taiculiță,
hai de-mi dă murguțul tău,
închingat și'ntârnițat,
să mă duc la Țarigrad,
și cu turcii să mă bat.
Ear la capul dealului,
la crucea medeanului,
la crășma'mparatului
trei voinici că mi-a sosit ;
trei voinici ardelenestei,
cu caii brașovenești,
cu puștile tătărești,
și cu pistoale turcești.
În trei zile și'n trei nopți,
că-mi luă vadra de torți.
Da Anița crîșmărița,
poale albe suflecînd,
cisme roșii încălțînd,
și la împarat alergînd,
împaratul întrebînd :

—Fa Anița crîșmăriță,
de ce-mi vii așa'nfocată,
și la ochi înspăimîntată ?
vinul poate l-ai gătit ?
orî altă poznă că-ai pățit ?
—Nici vinul nu l-am gătit,
și nici o poznă n'am pățit :
trei voinici că mi-a sosit
trei voinici ardelenestei,
cu caii brașovenești,
cu puștile tătărești,
cu pistoale ungurești,
și cu ciubote turcești :
în trei zile și'n trei nopți,
că-mi luă vadra de torți.

—Fa Anița crîșmăriță,
spune-mi părul cailor,
și stamba voinicilor.
—Da voinicul cel mai mare,
cu păr galben pe spinare ;
iară celui mijlociu,
bate barba brîile,
și părul călcăile ;
da voinicul cel mai mic,
mustețele i-s ca la rac,
și le 'nnoadă după cap ;
face nodu cît pumnu,
de te'ngrozești de dînsu ;
și se uită pe sub gene,
singur dumneta te-ai teme.
—Spune părul cailor ?
—Unu-i negru ca corbu,
unu-î porumb ca cucu,
unu roșu ca focu ;
cînd incalici pe dînsu,
fuge iuti ca fulgeru.
—Fa Anița crîșmăriță ;
îs trei fiî a lui Novac,
de trei orî țara a pradat,

pe unde merg de acele fac; da de banî nu mai cata.
dă-le vin cît or vra,

Crucea-Broșteni (Suceava)

A dunate de N. VASILIU

20 Frunză verde măr mărit
tot cu boii am pornit,
m-am scăpat și-am adormit
sub un măr mîndru-nflorit
șerpe mare o venit
jumătate m-o înghițit,
jumătate nu mă poate
de curăle țintolate
de sulițe-mpungătoare
de pușcuță vînătoare.
Mă duseiū la maică-mea.
—De-mî ești maică cu dreptate
bagă mîna și mă scoate,
și prinde curălele
și trage oțelele;
de te temi ca te-a mușca
na basmaua-nvălî mîna.
—Nici basmaua n-oiū lua,
nici mîna nu oiū băga
că mă tem că m-a mușca:
da du-te la sora-ta,
de ții soră cu dreptate
bage mîna și te scoate.
Mă duseiū la soră-mea
și ea m-o 'ntrebat așa:
—Frățioare ce ești scîrbit?
orî boii i-ai prăpădit?
orî opincile le-ai rupt?
—Nici boii n-am prăpădit
nici opincile n-am rupt;
frunză verde măr mărit
m-am scăpat și am adormit
sub un măr mîndru-nflorit;
șerpe mare a venit

jumătate m-o'nghițit,
jumătate nu mă poate
de curele țintolate
de suliță-mpungătoare
de pușcuță vînătoare.
De-mî ești soră cu dreptate
bagă mîna și mă scoate;
de te temi că te-a mușca
na basmaua-nvălî mîna.
—Nici basmaua n-oiū lua,
nici mîna nu oiū băga
că mă tem că m-a mușca,
dar du-te la puică-ta.
De ți-i puica cu dreptate
bage mîna și te scoate.
Mă duseiū la puică-mea.
Puica m-o 'ntrebat așa:
—Puiule ce ești scîrbit?
orî boii i-ai prăpădit?
orî opincile le-ai rupt?
—Nici boii n-am prăpădit
nici opincile n-am rupt;
frunză verde măr mărit
m-am scăpat ș-am adormit
sub un măr mîndru-nflorit,
șerpe mare o venit
jumătate m-o'nghițit,
jumătate nu mă poate
de curele țintolate
de pușcuță vînătoare
de suliță-mpungătoare.
De-mî ești puică cu dreptate
bagă mîna și mă scoate;
de te temi că te-a mușca

na basmaua-nvălî mîna.

— Nicî basmaua n-oiu lua
și mîna tot oiû băga.

* * *

21 Numai foae iarbă neagră
zace merla că-î bolnavă,
merge cucul și o'ntreabă :

— Da morî tu soră degrabă?

— Ce ai cuce-a mă'ntreba
că mor degrabă, orî ba.

— Cît aș ști că mi-aî muri,
penele mi le-aș cerni
și-aș veni de te-aș jăli.

— Cuculețule năuc
cum n-am pușcă să te pușc,
să scot untura din tine
să tomesc inima'n mine.

* * *

22 Frunzuleana trei alune
eu mă duc măicuța-n lume
inima aici rămîne.

Cată maică strînge-o bine
și mi-o leagă maică, leagă,
într-un cornde basma neagră
și asvîrle-o maică pe apă.

De-a sta și s-a cufunda,
maică nu mai aștepta ;
dar de-a merge și n-a sta
doru-ndată l-oiû mîna;

Mădeiu (Suceava)

și-oiû mîna dorul cu cartea;
carte lată ca masa
s-o cetească măicuța
toată ziua de la soare
sara de la lumînare
să nu-î paie cartea mare.

* * *

23 Frunzulița trei masline
cum nu-î dorul mare cîne?
peste multe dealuri vine
și se bagă'n sin la mine ;
nicăiri nu poposește
pînă unde mă găsește,
nicăiri nu trage'n gazdă
pînă la mine'n ogradă.
De cine dorul se leagă
acela de dor nu scapă ;
că de mine s-o legat
și de dor n'am mai scăpat.
Vai de mine mult dor duc
și de dor drept mă usuc.
Mă usuc ca frunza-n nuc
ca iarba de pe surduc.
Tot așa își zice dorul
că de dor moare tot omul ;
latre dorul ca și-un cîne
că de dor nu moare nime,
că eu mult am mai dorit
și de dor n-am mai murit.

Adunate de C. PAVILESCU

24 Frunzu verde miez de nucă
cîntă cucu-n verde luncă,
și-așa cîntă de frumos
c-a căzut frunza pe jos;
și tot cîntă se rotește,
bița calu-și potcovește,

de grea cale mi-l gătește,
puica-n drum că mi-l privește,
din lacrămî de-abîa-l zărește
să-l vadă-n cotro pornește.
De-ar fi Moldova la cruce,
de trei orî pe zi m-aș duce,

dar mi-î drumul prin oraș
și mă-ntreabă de ravaș.
Doi mă-ntreabă.

doi mă leagă,
și mă leagă cot la cot,
și mă poartă Iașul tot,
și-mi dă Prutul să-l înot.

Prutule apă vioară,
face-te-ai neagră cerneală
spuma ta o meșișoară
stuhul tău o penișoară,
ca să scriu o hărtioară,
s'o trimet la maica-n țară
să-mi dea bani de cheltueală
și straie de primineală.

* * *

25 Frunzu verde de harbuz
vin doi nourași din sus
cu veste și cu răspuns
de la puiu, că s-o dus.

Cine trece luncile?
Gheorghită cu slugile.
Cine trece pe la iaz?
Gheorghită cu calu breaz,
și se șterge de dulamă,
Mândița să dea samă,
că nu i-a cusut naframă,
naframă cu șese flori,
să se șteargă de sudori.

* * *

26 Frunzu verde lemn uscat,
cîte lacrimi am varsat
aș face-o fîntînă-n sat.
Fîntîna cu trei isvoară,
să bea dușmanii, să moară;
dușmanii, dușmantele,
cari strică casele

și dispărțesc dragostile.
Pară din ceriu să s-aprindă
pe dușmani să mi-î coprindă,
de la mic și pîn la mare,
pentru-a noastră-nstrăinare.
Noi am fost doi la părinți,
ca și doi meri înfloriți
la isvoare răsădiți.

Cînd merii s-or scutura,
noi de iubit ne-om lasa.
Este dorul mare cîne,
peste munte, dealuri vine.
Cu doru de la părinți,
faci ce faci și tot îl uiți,
dar cu dor de-amorizat,
curge singele-nchegat.

* * *

27 Frunză verde și-un harbuz
cîte flori pe iaz în sus,
toate cu puiu le-am pus.
Și le-am pus cu jurămint
să nu iasă din pămînt;
da ele mîndre-au mai ieșit.
Creșteți flori și înfloriți,
că mie nu-mi trebuiți,
creșteți flori cît gardurile,
să vă bate vînturile.

* * *

28 Frunzulița trei smicele,
măi băete, băițele,
vin la maica și mă cere.
De m-a da de nu m-a da,
pe lăițucă m-oîu culca,
pe fereastă m-oîu fura,
la lună ne-om cununa,
la stele ne-om judeca.
—Cat la lună, luna-î sus,

cat la jug boii s-o dus ;
dau cu fuga după boi,
puica mă strigă'n apoi.

—Hai puiule înapoi,
că are tata patru boi
și ne-a da și nouă doi.

* *

29 Frunză verde măr domnesc,
pe dealul mănăstiresc
tot cu puica mă-ntilnesc
și-am pus gând ca s-o iubesc.
Tot te-ai dus puică te-ai dus,
nu mi-î ciudă că te-ai dus,
mi-î ciudă că nu mi-ai spus
cu dragostea ce-ai făcut.

—Am strîns-o mănunchiū-n
mîna
și-am svîrlit-o într-o grădină,
între flori și-ntre sulcină,
ca să prindă rădăcină,
și să crească busuioc
să ne facem de noroc.

* *

30 Frunză verde măr cires,
de s-ar face dealul șas,
să văd de unde am purces.
De la Iași de la Putna,
de la lița Profira.

Inimioara-n mine plînge,
cu lacrimi, dragă de sînge.
Păpușoiū bătut de peatră,
ca copilul fără tată.

Păpușoiū bătut de brumă,
ca copilul fără mumă.

Vară, vară-n urmă noastră,

iea zapada de pe coastă
și bruma de pe fereastă.
De-aș ajunge sfînta vară,
să mai văd focuri pe-afară
copilași în pelea goală.

* *

31 Rîpă rîpă vale adîncă,
valio lupu mă mîncă.

Lupule nu mă mîncă,
pîn-a răsari luna,
să dau mîna cu puica ;
două vorbe să vorbesc,
inima să-mî răcoresc.

Ține, Doamne, luna-n ceață,
macar pînă dimineată,
să-mî țin puicuța pe brață.
Lupule nu fii turbat,
de-a mîncă omul în sat ;
lupule nu fii nebun,
de-a mîncă omul în drum.

32 Fa Ileană lozioară,
m-ai purtat un an și-o vară,
și-o lună de primavară.

—Dacă ești tu bun viteaz
fă-ți grădina și pîrlaz ;
și-n grădină fă-ți fîntînă,
și-o minește apă bună.
Din fîntînă curge gîrlă,
spală subțirica lînă.

Din gîrlă curge părău,
spală subțirica grîu,
cu poalele albioare,
cînd o vezi te bagă in boale;
cu tulpanu mîrginiu,
cu catrința pînă-n brîu.

33 Intru-n casă la copile
ele și fac spaimă de mine
parcă-i ursul din pădure.
Dragostea de fată mare
ca fasola din căldare
cînd îi torni un pumn de sare;
iar dragostea de nevastă,
ca garofa din fereastă,
cînd bate vîntul din jos
umple casa de miros.

* * *

34 Foae verde măr inustos
Mă uitaiū pe vale 'n jos
văzuiu dorul mînios.
Cum să fac ca să-l desmîniū,
cu pîne și cu masline
cu rachiu de tescovine
cu guriță de la mine.

* * *

35 Nu știu luna pe cer merge,

Perieni (Futova)

orî puica la apă trece.
Cînd aș ști că-i puiculița
i-aș aținea poticuța
și i-aș rupe cobilița
și i-aș săruta gurița.

* * *

36 Floricică de pe șes
te-am îndrăgit de pe mers
că ți-i mersul legănat
trupușorul dezmerdat.
Frunză verde de pelin
așa stau țitele 'n sin
ca doi pui de căprioară
cînd mînîncă frunză afară.

* * *

37 Unde-i steluța de-asară
să mi-o văd și-n astă sară,
să o văd, să o privesc
inima să-mi răcoresc.

Adunate de G. POPESCU.

38 Pe vremea ciupercelor
cînd se coc cireșele,
frunzișoară și-un maslad,
cită lume-î pe un meleag¹⁾
nu-î ca mine supărat,
cită lume-î de trăit
nu-î ca mine om scîrbit,
și scîrbit pînă la moarte,
văd un puiū și le uit toate.
Suparatu-s și-s scîrbit,
suparatu-s de perit,
îmi văd gazda²⁾ și le uit.

Pîn ce-oiū fi cu gazda mea
pe cît pot aș mai putea.

* * *

39 Și-apoi frunză trei smincele
cine nu-î mîncat de rele
nu crede inimei mele,
cel ce nu-î mîncat de rău
nu crede precum îs eū.

* * *

40 Omule, pămînt și lut

1) Imprejurimile ce poate cunoaște un om fie o țară sau mai mult

2) Cu înțeles de soție și une ori gospodărie

ce te bați cu gîndul mult ?
 ca mine-î mere în pămînt
 și te-î mira ce ai făcut.
 Omule pămînt și rouă
 nu-ți mai bate gîndu-n două
 a ne strica viața nouă :
 cine strică dragostea
 scurte-î Dumnezeu viața,
 cine împarte urîtul,
 nu-l primească pămîntul.
 De urît zac pe picioare
 și nici capul nu mă doare,
 bînguesc ca de lungoare.
 De urît mă duc în lume,
 dragostea capul mi-l pune;
 de urît mă duc de-acasă,
 pare-mi bine că mă lasă
 nu-mi ticnește că mă duc,
 ori m-ajunge, ori l-ajung.

* *

41 Plinge-mă mamă cu dor
 că ți-am fost fată și ficior,
 ți-am scos boii din ocol
 pe Galbăn și pe Bujor,
 ți-am arat mîndru ogor.
 Da-n ogor ce am samănat?
 Numai grîu și tămăiță,
 s-a făcut mîndră holdiță;
 numai grîu și megerean,
 să nu vin la voi vr-un an;
 numai grîu și bosuioc
 că mă duc departat loc.
 M-oiu duce și n-oiu veni,
 să văd cine m-a dori.
 De m-a dori mîndra mea,
 s-aștepte să vin la ea;
 da de nu ma dori nimēni
 eū la voiū n-oiū mai veni,

1) Militie

că m-am dus loc departat,
 prin străini m-am străinat;
 da vouă v-a fi pacat
 că de ce m-ați alungat;
 cu vorba nu m-ați îndulcit,
 de aceea-s așa scîrbit.

* *

42 Și-apoi frunză de-alior
 ziua-î nor și noaptea-î nor
 lumea trece tot în dor;
 ziua-î nor, noaptea-î sărîn
 lumea trece tot gîndind,
 tot gîndind și socotind
 cum avem să mai trăim,
 cu paharul care-l bem
 cu pînea care-o mîncăm
 cu viața care o-avem.

* *

43 Și-apoi frunză și-o lalea
 maică, măicuța mea,
 de ți-a fost dragă lumea,
 după urît nu mă da.
 Urîtu-î mare pacat,
 și de el nu pot să scap.
 La urît acela-î leac :
 patru scîndure de brad
 și-o peatră mare la cap.
 De urît mă lecuiesc :
 îmi pun popū și citesc.

* *

44 Și-apoi doina și doina
 cîntă cucul săleacul
 de usucă meleagul ;
 da nu cîntă-a haiducie
 și cîntă-a țară pustie,
 iau voinici la cătunie.¹⁾

Merg fetele și se roagă	nu-î de nici o omenie,
să le lese țara întreagă,	că de cînd <u>Cuza</u> c-a ieșit
mai tare-î prind și-î leagă,	toată țară s-a unit,
și mi-î cară cîrdurele	că de cînd <u>Cuza</u> c-a intrat
și mi-î trec la limbî mai răle	toată țară s-a armat,
și mi-î cară cu cîrduțul	și la neveste-a văduvit,
plu ce implu Cernăuțu! ;	copii mici a sărăcit,
ele ăta și se uita	copii mici pe lingă vatră,
și din ochi că lăcrăma	și maică-sa-î supărată
și pe <u>Cuza</u> blastama :	că n-au cui să zică tată.
— Ard-o focu -mpărăție	

Șarut Dornol (Suceava)

S. MILAHESCU.

Superstiții

- 37). Ouă, lapte, brînză — fruct alb — în zile de popă 1)
- 38) Din semînțuri, primavara să nu dai nimăruî, pînă ce nu-î pune tu întăiū din ele, că-ți dai norocul la roade și nu se fac.
- 39). Din casă cînd ți se fură din slugi ceva, îți rod șoa-recii toate lucrurile.
- 40). Din sare și ouă de ți se fură, nu-ți merge bine.
- 41). Broaște în casă de găsești, nu-i a bine.
- 42). Urechile de ți se roșesc și ard, te vorbește lumea.
- 43). Cînd sughiți, te pomenește cine-va.
- 44). Cînd îți muști limba, te vorbește cine-va de rău.
- 45). Legume și mai ales leuștean de ți se fură din gră-dină, verdețurile se usucă.
- 46). Cenușa în zile de post să n-o dai afară din sobă, că ți mîniacă uliul gălițele.
- 47). Cînd în zile de post ieî ouă din cuiabar, trebuie să scuipi în el.
- 48). Cînd îi pune cloșcă lumea, îți scoate numai cucoșei.

1) Zi de post

- 49). La casă cînd rîndunica face cuib, e a bine.
- 50). Cine omoară broasca, îi stîrpește vaca.
- 51). Cînd rîndunica trece pe sub vacă, în loc de lapte dă sînge.
- 52). Cine omoară un paingăn, D-zeu îi eartă șapte pacate.
- 53). Scăldătoarea copiilor nu-i bine s-o dai noaptea afară.
- 54). Scutițele copiilor nu trebuie lasate noaptea afară.
- 55). Cînd îmbraci haina pe dos, are să ți se întîmple ceva.
- 56). Unde-i copil mic în o casă, trebuie noaptea astupat ferestrele, ca să nu fure cine-va somnul copilului.
- 57]. Cînd ieși un tăciune pentru foc de la un vecin, trebuie să leși un cărbune ca sămn.
- 58]. Noaptea nu se mătură casa.
- 59). Copilul mic nu-i bine a-l lăsa singur în casă, că intră necuratul în el, ci trebuie să punem lîngă albia lui o mătură ori un cuțit.
- 60]. În leagănul copilului să nu se culce altul că-i ia somnul.
- 61). Femeia îngreunată trebuie să guste din tot ce vede, să-și aducă aminte că-i îngreunată la vederea tuturor lucrurilor urîte, și să nu ție mînele în cruciși pe pîntece.

M. LUPESCU

Povestea Babei

Era odată o babă, căreia îi murise moșneagul și rămăsese vădană. Dar baba avea o leacă de stăricică, căci îi rămăsese de la moșneag toată gospodăria : caru cu boii, vaca, casa cu tot cuprinsul ei și în fine păsări și toate lucrurile de gospodărie. Un mehenchiu de băetan, își făcu planul ca să amăgească baba și să-i ia lucrurile. Tot veni azi, mine . . . și încet, încet se alipi pe lîngă dînsa, căci

şi mătuşii îi erau cam dragi băetanii. Cît stătu băetanul pe lângă babă, ea îl hrăni destul de binişor : numai cu turtă, cu unt de la vacă care se chema Scurta şi cu ouă şi zamă de găini boghete şi cucuiete de care avea baba.

Intr-o zi vine băetanul la babă şi-i zice :

—Mătuşă, nu ştii ceva !

—Oiu şti dragul mătuşii, dacă mi-i spune.

—Mătuşă s-a făcut de curînd o lege nouă ca flăcăii să iee babe, iar moşnegii fete mari.

—Cred, dragul mătuşii.

—Mătuşă, ştii ce am gîndit eu? să mergi după mine şi să trăim amîndoi.

—De, dragul mătuşii, să merg; dar mi-i ruşine de lume, să nu ridă de noi.

—Nu te teme mătuşă că te-oiu duce în ţara Ungurească ca să nu te mai cunoască oamenii, şi acolo vom trăi amîndoi.

—Bine dragul mătuşei fie şi aşa.

—Apoi dar mine la mînecate, să ne sculăm şi să încărcăm tot în car, ca până în ziuă să fim în ţara Ungurească.

Unde se scoală baba din noapte şi pune sicriul [lada] în car, pune toate lucrurile în sicriu si încarcă bine carul cu tot ce mai avea; leagă şi pe Scurta de car şi se urcă şi ea.

Băetanul înjugă numai de cît boii şi mai înainte de a pleca, îi zise babei ca să se învălească bine în ŷol, să n-o mai vadă oamenii din sat şi de pe drum. Baba pe loc se şi înfăşură în ŷol. Băetanul porneşte cu carul, şi tot merge împrejurul casei cu carul încărcat cum era, şi ocoleşte ca na pînă aproape de ziuă. Cînd de o dată strigă la boi ho ! ho ! că am ajuns.

Oprind băetanul carul cu boii în dosul casei, zise babei:

—Mătuşă dă-te jos din car şi stăi colea lingă casa asta pe prispă, că eu mă duc să caut o casă să închiriăm şi

am să vin să te iaș îndată.

Mătușă stătu acolo înfășurată în țoale, căci era și cam frig și băetanul plecâ cu carul încarcat cum era, fără a se mai întoarce la babă. El s-a dus în treaba lui.

Dacă văzu mătușă că băetanul nu mai vine și că se făcuse ziulica albă, ieși din țol, de unde era, și se uită la buduroiul cu cenușă în care baba strîngea cenușă pentru leșie, și zise mirată : »Era ! Asta par-că este buduroiul meu; cum mai samănă cu buduroiul meu, curat al meu» Mai mergînd pe lingă casă, se uită la dînsa și zise : »dar casa asta cum mai samănă cu casa mea! curat casa mea! Dar grădina! curat grădina mea. » Tocmai atunci venia la dînsa o femeie vecină și văzînd-o baba, se miră iar și zise : Dar femeea asta, cum mai samănă cu cutare, vecina mea, din satul meu».

Femeea însă, de colo, răspunse : Eu sînt mătușă aceea, și acesta este satul tău ; nu este satul tău acesta?

După aceea baba intră în casă, și dînd de vatră zise : Dar vatra asta par-că este vatra mea ! cum mai samănă cu vatra mea ! Femeea vecină, fiind acolo îi zise : Apoi sînt ale tale, mătușă, vino-ți în fire, ce vorbești ! Ce ai mătușă ? vino-ți în fire ! Atunci mătușă trezindu-se și văzînd că nu era în țara Ungurească, după cum o făcuse băetanul a crede, începu a se văita și a-l blestema zicînd : vai de mine, vai de mine ; cum m-a prădat tâlharul ! Bătu-l-ar fața turtei și untul scurtei, oule boghetei și zama cucuetei.

Iar eu veniș pe o șea și vă spuseiș așa.

Culeasă și scrisă de R. MARINESCU

Medicina Populară

Boalele ce cunoaşte poporul şi chipul cum le lecuiesc babele

IV BEŞICA CEA REA

Beşica cea rea se iscă numai la încheituri; ea se face şi în cap, cum şi în gură. De ea te lecueşti ori prin descîntece, în care timp baba afumă împrejurul bubei cu un şumuiag de petecă (pînză de casă) în care se pune baligă şi boance din ziua Crucii,¹⁾ şi cu tină eşită din stupitul bubei şi tăciunele şumuiagului; se unge locul unde-î buba, ori se pune pe bubă *burete pucios*, ce miroasă grozav de urît, muet în adă caldă şi scapi de răutate.

Cînd beşica cea rea e în cap, produce dureri nepomenite de mari; a o descînta în acest caz ca mai sus nu-î de chip, şi nici n-ai cum; în asemenea întîmplare, beşica se trage la mîna, însă tot prin descîntece. Să ia borş proaspăt, făină de grîu şi gîndaci de turbă pisaţi; cu acestea toate, după ce au fost descîntate, se face un aluat şi cu el se mai descîntă şi în jurul locului unde are să iasă beşica. După descîntec, aluatul se lipeşte pe locul unde de sigur va eşi beşica şi baba ordonă bolnavului să nu umble acolo pînă a doua zi. Dimineaţă — a doua zi — doftoroaea vine; deslipeşte aluatul, arătînd bolnavului o beşică plină cu apă şi-î esplică că aceea-î răutatea făcută în cap de beşica cea rea. Beşica se sparge, apa din ea curge, şi după două trei zile bolnavul scapă de chin. Beşica cea rea de obicei se trage la mîna cînd e în cap.

V. BUBE DULCI

Bube dulci ori-cine face; de ele te impli. Cînd ai bube

1) Baliga şi boancele se obţine ast-fel: în ziua Crucii, înainte de a răsări soarele baba se scoală şi pune într-un gard o baligă în care înfinge boance aşa ca soarele la răsărire să le găsească în gard. Acestea s-bune de descîntat beşica cea rea.

dulci poți scapa ușor. Ele se iscă de obicei pe față și pe barbă. Leacurile prescrise de babe când ai bube sînt :

Tina eșită din fasolele arse, cu care ung bubele ; Tina eșită din frecarea a două oale la spate și unsoarele făcute din peatră vînată arsă în foc și amestecată după ce se face praf, cu groștior (căimacul laptelui dulce nefert și neînăcrit); la unia bubele dulci se tămăduesc și cu drojdi de cafea. Bubele dulci le fac numai copii.

VI. SOARELE ÎN CAP

Cînd ai soare în cap, te doare capul cumplit, simți o greutate în tot corpul, o năuceală și te toropește somnul.

Soarele intră în cap cînd omul stă vara și-l privește prosteste drept în față și te miri de el ; asemenea capeți soare în cap cînd lucrezi vara pe soare cu capul gol. Ca să te scape de această boală iată ce face baba : Se duce la trunchiū fără să grăiască cu cine-va, bate nouă metanii și rădică nouă ciurcele. Se duce apoi la fîntînă și aduce apă neîncepută, pune apa într-un blid și luînd cîte o ciurcică o moae în apă dînd de trei ori la fruntea celui bolnav zicînd :

» Soarele în apă »

» Sănătate în cap »

Cu ciurcelele face apoi foc și alege trei grămăgioare de cărbuni de cîte trei; cărbunii aprinși îi pune în blidul cu apă de-î stînge. Dacă cărbunii cad în fundul blidului, e semn pentru cel bolnav că adevărat are soare în cap și că-î va trece. Din apă bea de trei ori, din trei părți a blidului cîte trei înghițituri ; se spală la frunte, la urechi, ochi, tîmple, pe obraz, iar restul îl aruncă într-un par, unde rămîne și blidul. Ast-fel făcînd bolnavul, e lecuit.

DESCÎNTECE

DE BEȘICA CEA REA

Beșică beșicată,	în patru te-oiu despica,
beșică înfocată,	în marea te-oiu arunca.
cu 99 de neamuri,	Acolo să piei
cu 99 de feluri;	să răspiei
cu gura te-oiu descînta,	să nu mai rămii de leac
cu mîna te-oiu lua,	cît un fir de mac.

DE POTCA (Diochiu)

M-am dus la D. Gh.	cu cîrjă de argint scobo-
la masă grasă și frumoasă,	rîndu-se
și am dat pe cale grasă	și-n cîrjă de aur sprijinindu-se.
și frumoasă.	Iar maica precista a zis:
În toate părțile m-am uitat,	duceți-vă înapoi la fetele lui
În toate părțile am căutat,	<u>Ciliman</u>
pe nime n-am văzut,	că au nouă cuțite ascuțite
pe nime n-am auzit,	și nouă topoare colțorate.
numai pocitură cu pocitură,	Capul ți l-a tăia
miritură cu miritură,	sîngele ți l-a bea,
numai pe maica precista,	să rămii curat, luminat,
din porțile cerului,	ca argintul cel curat,
	că maica precista a lasat.

Dolhasca (Suceava)

Culese de T. C. IONESCU

DE DIOCHIU

Sburat-a paserea albă, dalbă, în cer e-a sburat, peatra în patru a crăpat.

De o fi deochiat barbat, moroiiu, strigoiiu,

Crăpe-i cosițele, curgă-i sîngele, să se mire lumea cum n-a mirat și el de cutare.

De o fi deochiat femea moroaică, strigoaică, crăpe-i țițele, cadă-i cosițele, să se mire lumea, cum s-a mirat și ea de cutare.

De o fi deochiat vîntul, moară-i calul.

De o fi deochiat văile
săce-î părăile.
De o fi deochiat pădurea
pice-î frunza.

De-o fi deochiat D-zeu
D-zeu a lecuî.
Descîntecul de la mine și
leacul de la D-zeu sfîntul.

Se descîntă pe capul deochiatului cu mîna, frecîndu-î tîmplele, de trei ori și după fie-care descîntec, scuipă și termină printr-un sumuțat.

Dacă baba cască, are convingerea că e deochiat.

Perieni (Tutova)

G. POPESCU

De tunchinătură

Cînd cine-va e cuprins pe neașteptate de o durere cumplită de cap, vîjîeli, cu pocnituri prin urechi, ori junghiuri prin tot trupul, sau de o durere cumplită prin toate închiturile corpului, în cît pare a fi lovit ca de trăsnet și-l pune chiar în imposibilitate de a se putea mișca, atunci necunoscătorii cauzelor acestei boale, zic că *l-a întunchinat ceva* (necuratul).

Cauza cea mai de căpetenie a acestei boale, e răceala, cînd lucrează îndelung asupra capului găsindu-l mai cu seamă asudat; asemenea și un curent puternic de aer rece.

În contra acestei boale, poporul de aici, are ca armă descîntecul numit după numele boalei, »de tunchinătură«.

Aceasta armă e dată în mîna babelor.

Iată cuvintele întrebuintate :

Mergea [numele bolnavului] pe	Ochii pîngănit-ț-au ¹⁾
drum ori pe cărare,	fața gălbănit-ț-a;
sănătos teafăr și frumos	carnea morțocatu-ț-au ²⁾
și l-a-ntunchinat tunchinatorul,	sîngele băutu-ț-au,
cu tunchinătoarea;	puterea luatu-ț-au.
ori dimineață ori de-amiază	Taci! [numele bolnavului] nu
ori sara ori la miezul nopții	te mișeli

1) A pîngăni a paingăni (paingăni)

2) A morțoca a frămănta a rupe

niei te văicara ; din toate ciolănele
câ (numele babei) cu gura din toate închieturile,
 te-a descînta din suta de ciolănele
și cu mîna ț-a lua și din mia de închieturile,
boala, durerile

descîntecul de la mine și leacul de la Dumnezeu.

Aceste cuvinte le zice baba de 3 orî și după fie-care dată suflă și scuipă de 3 orî [alungînd pe necurat, ce se crede că s-a lipit de cel bolnav). În tot timpul descîntecului apasă cu mîna capul bolnavului.

Dimăchionf (Doroioiu)

D. ADAMESCU

De ce nu lucră femeile Vinerea

Era Vinerî, cînd femeea unui gospodar dintr-un sat megieș cu satul nostru ¹⁾, s-a apucat să spele cămeșile. C-o zi mai înainte, barbatul femeii pornise la căraușie ca să cîștîge ceva parale, iar femeea folosindu-se de lipsa barbatului, care veșnic o cihăia să se lese de spalat cămeșile în ziua de Sf. Vinerî, s-a apucat desdimineață să moae tot ce avea negru.

Zoli pînă cătră sară toate cămeșile ce avea, în două le-
șii și după ce le așază în ciubăr, s-a apucat de turnat pe
ele.

Era vara cînd s-au întîmplat cele ce vă povestesc ; cămeșii adusesese multe biata femei și fiind numai singură la un vrav de cămeși cît o căpiță, sara o apucase. Copii aveau gospodariî numai unul care după ce se ștregărise toată ziua, căzuse sara ca un trunchiu, de somn.

Un loc mare, înaintea unei case mîndre ardea ; mai depărțitor pe un scaun mare stătea ciubărul, care mărturisea drept de munca ce adusesese biata gospodină. De-o parte, pe un scăunaș cu trei picioare, roșie la față și asudată,

1) Ausită de la Măriuca lui Gavril Prisăcarin din satul Spătărești, care în-
groșită de poveste serbătoarea Vinerea cu mare simție

ședea femeea cu un băț mare în mîni cu care dregea focul, și aștepta să fearbă ceaunul ca să-l toarne pe cămeși.

Nu turnase nici două ceaune și numai ce vede înaintea ei o babă așa de hîdă și de pocită, de-ți venea să fugi în toată lumea numai să n-o mai vezi.

Fără să zică nimică, baba se așază pe prispa casei și se uită la nevastă cum turna în ciubăr. Cum sfîrși de turnat, baba se apropie de ea și-i zise:

—Ești trudită, draga mătușei; toată ziua te-ai chinuit azi; du-te de te cuică oleacă și te odinește că în locul tău oi turna eu pe cămeși.

Fără să se opue, femeea intră în casă, închide ușa după ea și în loc să se culce, căci nu știu cum o frică o cuprinsese de la venirea babei, o tuli pe ușa din fundul tindei la cumătra sa prin popușoi, și-i povesti despre baba ce venise la casa ei.

—Vai, draga mamei, —căci și cumătră-sa era tot o cloșcovenie de hîrcă, poate tot așa de tînără ca și pe care o lasase acasă, aceea are să fie Sf. Vinere, care-a venit să te prăpădească, căci ai lucrat azi; am pătit și eu odată o nevoie de la ea, de care cu multă umilință am scapat.

După ce-i povesti asta, de-i mai mări frica, dăscăli pe femeie ce e de făcut.

Femeea, fuge repede acasă, intră pe ușa pe care ieșise, deschide ușa casei de din față și strigă odată cît putu:

—Vai! . . . cum ard munții unde șede Sf. Vinere, că li-a dat foc smeii paralei.

Ca prin minune baba nu se mai văzu; atunci femeea, dă drumul leșiei din ciubăr, stînge focul și intră în casă, aprinde opaițul și s-apucă de întors toate lucrurile din casă de a-ndăretele. În graba cu care lucra, uită să schimbe locul opaițului.

După ce încue ușa, după ce rosti o rugăciune plină de

mila la icoane, făcînd şi nouă metanii, se culcă lîngă baet pe care-l culcase cu capul în locul picioarelor. Somnul n-o prindea de loc. Intr-un tîrziu aude pe cine-va bătînd în uşă, dar nu se coboară să-î descue. Atunci hîrca de babă, se duse la fereastră şi chemă pe rînd toate lucrurile din casă ca să-î descue, dar fiecare-î răspundea:

— Nu pot că sînt întors.

Baba să rugă opaiţului să-î descue, opaiţul ţup ! de pe prichiciu jos, alergă la uşă ş-o deschise. Cînd baba era pe pragul uşei, un cucuș cînta de miezul nopţii. Atunci baba zise femeii: De ai făcut ce ai făcut din capul tău, bun cap ai avut; iar de te-a învăţat cine-va, bine ţ-a priit. Află muere ahotnică de lucru şi necinstitoare de zile sfînte că eu sînt Sf. Vinere, ce venisem să te ferb în ciubărul cu cămeşi, pentru că de multă vreme îmi feşteleşti ziua cu leşie şi zoî; ai scapat acuma dar n-ai să-mi scapi altă dată. Şi cînd cucușul cînta a treia oară, baba părăsi casa.

Toată noaptea femeea nu putu dormi, povesti patarania ei la tot satul şi barbatului care o dojeni în tot soiul, de numai cu pumnul nu-î dete şi-î hotări să n-o mai afle că lucră Vinerea că a ei va fi dracul.

Şi de atunci rară femei vezi că îndrăzneşte să pingă-ruscă ziua Sf. Vinere.

M. LUPESCU

CIMILITURI

XXXI BRUMA

74 * Vine moşul pe portiţă
şi îşi scapă o cheiţă ;
vine luna şi n-o ia,
vin stelele*şi n-o ia,
vine soarele şi-o ia. ¹⁾

1) Comunicată de P. Horescu.

XXXII BUJORUL

- 75 Stejar verde
vîrfu-î arde. R. gl. 287

XXXIII BURATECUL

- 76 Nu-î pasere, da pe copaci șede;
nu-î vacă, da paște iarbă verde;
nu-î pește, da în baltă înnoată;
nu-î lăutar, da cîntă noaptea toată
Bogdan 1)

XXXIV BURICUL

- 77 Cuibul berzei
în mijlocul bălței
Ars.; Bulg. 228

- 78 Cuibul ciocîrlanului
în mijlocul Bărăganului
Bulg. 291

XXXV BUTEA

- 79 Lina
Magdalina,
la buric
calabalic,
la inimă veselie,
gîciți, boeri, ce să fie?
Isp 33; R. gl. 337; Bulg. 496

- 80 Am o vacă mare
c-o țîță-n spinare
și -mî dă lapte
cît voiesc. Bulg. 97

- 81 Am o găină cucuiată
o țin în pimniță încuiată,
și cum întru s-o descuiū
îi pun mîna pe cucuiū.
Bulg. 130

XXXVI. CACADIRUL

82 Ce are țîță
și nu-î miță,
și-î verde
și nu-î șopîrlă? ¹⁾

XXXVII. CALUL

83 In pădure cioca-boca,
în tîrg hi- ho - ho,
și acasă treapa-leapa

Ars.; Bulg. 483

XXXVIII. CALUL, TARNIȚA ȘI CALAREȚUL

84 Deasupra suflet,
de desupt suflet
și-n mijloc lemne uscate

Sb. 46

XXXIX. CANA

85 Am o fetiță :
de ați veni toți,
la guriță
o sărutați

Bulg. 135

XL. CANDELA

86 Dobra subțirica
îmi umple ulcica ²⁾

Isp. 9; Bulg. 356

XLI. CAPRA

87 Cine se naște cu barbă ?

Bulg. 306

XLII. CAPUL

88 La o margine de crîng
două blăni de blid,
lîngă două blăni de blid

¹⁾ Com. de M. Lupescu

²⁾ Vezi și No 69

doi lecefereî
 lîngă doi lecefereî,
 o moară ferecată ¹⁾

Alexandri

89 Moară ferecată,
 cioară spîrcîitoare,
 doi lucefereî,
 două brazde trase
 pe o poeniță,
 și o clae dărămată

Isp 10 ; R. gl. 275; Bulg. 568.

90 Am o clae,
 sub o clae o poieniță,
 sub o poieniță
 două arături,
 sub două arături,
 două globurî de aur,
 sub două globurî de aur
 o mocirlă,
 sub o mocirlă
 o moară,
 sub o moară
 o bardă. R. gl. 276.

91 Sub o clae de fin
 două cosișoare;
 sub două cosișoare
 doi lucefereî
 sub doi lecefereî
 o cioară spîrcîitoare;
 sub o cioară spîrcîitoare
 o moară ferecată,
 sub o moară ferecată
 o movilă aridicată. Bulg. 721*

Adunate și rînduite de A. GOROVEI

1] La Bulgărescu 561 cu adaos :lîngă o moară ferecată o movilă ridicată